

Kodeks Przedszkolaka
w oparciu o Konwencję Praw Dziecka
w Przedszkolu Nr 274
w Warszawie

Warszawa 2005r.

CZYM DZIECKO ŻYJE, TEGO SIĘ NAUCZY.

Jeżeli dziecko żyje w atmosferze krytyki,
Uczy się potępiać.
Jeżeli dziecko doświadcza wrogości,
Uczy się walczyć.

Jeżeli dziecko jest zawstydzane,
Uczy się poczucia winy.
Jeżeli dziecko musi znosić kpiny,
Uczy się nieśmiałości.

Jeżeli dziecko żyje w atmosferze tolerancji,
Uczy się być cierpliwym.
Jeżeli dziecko żyje w atmosferze zachęty
Uczy się ufności.

Jeżeli dziecko jest akceptowane i chwalone,
Uczy się doceniać innych.
Jeżeli dziecko żyje w atmosferze uczciwości,
Uczy się sprawiedliwości

Jeżeli dziecko żyje w poczuciu bezpieczeństwa,
Uczy się ufności
Jeżeli dziecko żyje w atmosferze aprobaty,
Uczy się lubić siebie.

Jeżeli dziecko żyje w atmosferze akceptacji i przyjaźni,
Uczy się jak znaleźć miłość w świecie.

*„Dzieci dzisiaj – będą dorosłymi jutro.
One będą określać naszą przyszłość.
Cechy jakie zaszczepimy im dzisiaj
i warunki życia jakie im stwarzamy
będą decydować o tym,
jaki będzie świat w następnym stuleciu”*

„Dziecko powinno mieć prawo być tym, kim jest, bycia dzieckiem z prawem do dnia dzisiejszego – nie można go traktować jedynie z punktu widzenia przyszłości, w którą wejdzie” twierdził przyjaciel dzieci – Janusz Korczak. Ma ono prawo do swego dziecięcego świata, z którego musi stopniowo wyrastać, podejmując coraz trudniejsze zadania.

Każdy człowiek jako istota społeczna potrzebuje do rozwoju innych ludzi. Aby proces socjalizacji przebiegał we właściwy sposób, potrzebna jest do jego rozwoju grupa rówieśnicza, w której są wspólnie ustalone normy, zwyczaje, i zasady. Bardzo ważną rolę w uświadamianiu praw, przywilejów

i obowiązków w przedszkolu odgrywa nauczyciel, a w środowisku rodzinnym rodzice oraz osoby sprawujące bezpośrednią opiekę nad dzieckiem. Postawa, zaangażowanie nauczycieli i opiekunów dziecka ma ogromny wpływ na kształtowanie współżycia i współdziałania w grupie.

Przecież dzieci potrzebują odnaleźć w dorosłych nie równoprawnych kolegów, ale dojrzałych i doświadczonych ludzi. Nowoczesne podejście psychologów i pedagogów zakłada, że dziecko jest niepowtarzalną indywidualnością z własnymi zainteresowaniami, możliwościami

i umiejętnościami. Należy więc dać dziecku możliwość takich zachowań, które rozwiną jego postawę twórczą tj.: stawianie pytań, dziwienie się, proponowanie, samodzielne rozwiązywanie problemów. Wtedy to dziecko doświadcza poczucia wpływu na tworzone przez siebie sytuacje, ocenia je i widzi konsekwencje swego działania.

Te doświadczenia powodują, że dziecko zaczyna budować pozytywny obraz swojej osoby oraz rośnie w nim odpowiedzialność za swoje czyny.

Ważne jest, aby w procesie oddziaływań wychowawczych zarówno rodzice jak i nauczyciele uświadomili dzieciom, że akceptują je takimi, jakimi są, że rozumieją ich uczucia (co nie oznacza, że zgadzają się na takie a nie inne zachowania), aby w ten sposób zaspokoić u dziecka potrzeby: akceptacji, miłości i przynależności. Zaspokojenie tych potrzeb jest niezbędnym warunkiem prawidłowego rozwoju dziecka. Często to co słyszymy o nas w dzieciństwie wraca do nas w różnych momentach życia i niechcący może zmienić je w koszmar lub dodawać skrzydeł w trudnych chwilach.

Aby dzieci przyjęły główne wartości moralne tj.: dobro, prawdę, uczciwość, sprawiedliwość, odpowiedzialność, współczucie jako własne to powinny być ich współautorami w swojej grupie przedszkolnej oraz w domu.

Utworzony wspólnie z nauczycielem tzw.: *Kodeks grupy przedszkolnej - kontrakt* motywuje dziecko do łatwiejszego przestrzegania tych norm, których to ono było współtwórcą. Trudniej jest przestrzegać te normy, które zostały narzucone z góry. Nie wystarczą jednak tylko ustalone normy i zasady postępowania. Dzieci muszą także znać konsekwencje jakie grożą za niedopuszczalne zachowania.

Przestrzeganie **konsekwencji** wyraźnie pokazuje dziecku jakie zachowanie prowadzi do jakich skutków. Z upływem czasu wystarczy samo ostrzeżenie. Ważne jest, aby dziecko zlikwidowało skutki niepożądanego zachowania np.: przeprosiło kolegę, naprawiło daną rzecz lub odkupiło z „własnego kieszonkowego” zabawkę.

Zachowanie pożądane powinno być nagradzane. Pochwała skierowana do dziecka ma być jednoznaczna – zwroty „tak, ale”, „jest świetnie, ale” pozbawiają dziecko radości. Należy mówić do dziecka **np.:** „**jestem z Ciebie dumna bo wysłuchałeś opowiadania, czekałeś na swoją kolej, nie przerywałeś kolegom**” itp.

Bardzo ważne w kształtowaniu postaw młodego człowieka ma ujednolicenie oddziaływań wychowawczych w przedszkolu i w domu, co w przyszłości przyczyni się do ukształtowania młodego pokolenia:

- wrażliwego na potrzeby i krzywdy innych,
- rozumiejącego konieczność poszanowania cudzej własności,
- ceniącego wartości moralne,
- tolerancyjnego, szanującego odmienność i indywidualność,
- posiadającego umiejętność współżycia w społeczeństwie zgodnie z przyjętymi normami, ponoszenia konsekwencji swoich czynów,
- znającego swoje prawa i obowiązki.

KODEKS PRZEDSZKOLAKA w Przedszkolu Nr 274

Twórcze wychowanie dziecka, pozwalanie mu na odkrywanie własnych, indywidualnych cech, poznawanie praw i obowiązków, wymaga organizowania odpowiednich sytuacji wychowawczych. Taką możliwość w wieku przedszkolnym stwarza nauczyciel i aktywny pobyt dziecka w przedszkolu.

Praca w naszym przedszkolu podparta jest wiedzą i umiejętnościami zdobywanymi oraz aktualizowanymi na różnego typu szkoleniach, warsztatach a także poprzez udział w doskonaleniu zawodowym organizowanym wewnątrz placówki.

Doskonaląc swój warsztat pracy w tym zakresie, brałyśmy udział w następujących spotkaniach:

- „Jestem zły jak osa – agresja wśród dzieci w wieku przedszkolnym”
- „Przemoc w wychowaniu”
- „Terapia przez muzykę”
- „Bajkoterapia”
- „Przedszkolaki krok drugi”

Nowe podejście do wychowania przedszkolnego, nowe metody i formy pracy z dzieckiem stwarzają okazję do:

- stawiania pytań,
- samodzielnego rozwiązywania problemów,
- dokonywania własnej oceny sytuacji,
- dostrzegania konsekwencji swojego działania – tworzenia odpowiedzialności za jego własne czyny,
- rozbudowywania pozytywnego obrazu swojej osoby.

Dlatego też planując pracę dydaktyczno-wychowawczą wykorzystujemy elementy tych programów, które w szczególny sposób odnoszą się do zachowań, umiejętności i samooceny dziecka. Te warunki spełnia program „Przedszkolaki krok drugi”, którego cele ujmujemy w naszej pracy cały rok. I tak, już na początku roku szkolnego – we wrześniu w każdej sali, w widocznym dla wszystkich miejscu, pojawia się tzw. **KONTRAKT**. Jest to pewnego rodzaju umowa zawierana przez wszystkie dzieci i dorosłych z danej grupy. Obejmuje ona spisane przywileje, prawa oraz deklaracje dziecięce co do przestrzegania i konsekwencji zapisanych w niej umów. Każde dziecko wyraża swoją akceptację i „podpisuje się” pod nią w dowolnej formie, np.: autoportretu, odcisku swojej dłoni itp. Przez cały rok dzieci i nauczycielki mogą odwoływać się do **KONTRAKTU** jak do „powszechnie obowiązującego prawa”.

Elementy programu przewijają się w naszej codziennej pracy i uzupełniają podstawowy program o takie działy jak:

- Jestem w grupie
- Rozumiem siebie i innych
- Potrafię być twórczy
- Dostrzegam siebie i swoje mocne strony

WZMOCNIENIA POZYTYWNE (NAGRODY)

- pochwała indywidualna dziecka,
- pochwała na forum grupy
- pochwała w obecności rodziców dziecka,
- odznaka wzorowego przedszkolaka,
- otrzymanie przez dziecko dyplomu,
- nagroda rzeczowa.

KONSEKWENCJE NIEPRZESTRZEGANIA WSPÓLNIE USTALONYCH NORM I ZASAD

- upomnienie ustne dziecka przez nauczyciela – rozmowa dziecka z nauczycielem nt. postępowania dziecka,
- wykonanie pracy na rzecz poszkodowanego – np. rysunek jako forma przeproszenia,
- wykonanie pracy na rzecz grupy –np. ułożenie zabawek, książek w kąciakach zainteresowań,
- odsunięcie dziecka od zabawy – rozmowa dziecka z nauczycielem nt. postępowania, zachowania,
- rozmowa dziecka z dyrektorem,
- rozmowa nauczyciela z rodzicem dziecka w obecności wychowanka.

Z rozważań wynika, że nierozłącznym tematem podejmującym te treści są **PRAWA DZIECKA** jako człowieka i pełnowartościowego członka grupy społecznej. Aby pomóc dzieciom odnaleźć się w świecie, dostrzegać swoją indywidualność oraz odrębność innych ludzi, musimy (rodzice i nauczyciele) nie tylko znać, ale przede wszystkim przestrzegać **PRAW DZIECKA**.

Pierwszym i najważniejszym dokumentem ustanowionym przez dorosłych dla dzieci jest **Konwencja Praw Dziecka**.

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA.

20 listopada 1989 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwaliło jednomyślnie Konwencję o Prawach Dziecka. Weszła ona w życie 2 września 1990 r., z chwilą ratyfikowania jej przez dwudzieste państwo. Polska była inicjatorem Konwencji i przystąpiła do niej jako jedno z pierwszych państw, chociaż stosunkowo długi proces ratyfikacji spowodował, że zaczęła ona obowiązywać od 7 lipca 1991 r.

Konwencję nazywa się światową konstytucją praw dziecka. Składa się ona z preambuły zawierającej 13 paragrafów, w których określone zostały założenia ogólne oraz z trzech części postanawiających. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na następujących założeniach:

- Dziecko jest samodzielnym podmiotem -ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej;
- Dziecko jako istota ludzka wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności;
- Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka;
- Państwo ma wspierać rodzinę a nie wyręczać ją w jej funkcjach;

Tworząc system ochrony dziecka kierowano się następującymi zasadami:

- **Dobra dziecka** - wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka;
- **Równości** - wszystkie dzieci niezależnie od ich cech (koloru skóry, płci, narodowości itp.) mają być równe wobec prawa;
- **Poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców** za rozwój i wychowanie dziecka - ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga do decydowania w sprawach dziecka;
- **Pomocy państwa** w zabezpieczaniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny;

Postanowienia Konwencji dotyczą dziecka urodzonego, które nie ukończyło 18 roku życia. Katalog praw przyznanych dziecku w Konwencji obejmuje prawa: cywilne, socjalne, kulturalne i polityczne. Nie przyznaje się, w zasadzie, praw ekonomicznych wychodząc z założenia, że dziecko winno się uczyć, a nie pracować.

Prawa i wolności osobiste:

Prawo do:

- życia i rozwoju;
- tożsamości i identyczności (nazwisko, imię, obywatelstwo, wiedza o własnym pochodzeniu, godności, szacunku, nietykalności osobistej);
- swobody myśli, sumienia i wyznania; o wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach dziecko dotyczących, w postępowaniu administracyjnym i sądowym;
- wychowania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi;
- wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych wszelkiego okrucieństwa;
- nie rekrutowania do wojska poniżej 15 roku życia;

Prawa socjalne:

Prawo do:

- odpowiedniego standardu życia;
- ochrony zdrowia;
- zabezpieczenia socjalnego;
- wypoczynku i czasu wolnego;

Prawa kulturalne:

Prawo do:

- nauki (w Polsce bezpłatna i obowiązkowa do 18 r. życia)
- korzystania z dóbr kultury;
- informacji;
- znajomości swoich praw;

Prawa polityczne:

- prawo stowarzyszania się i zgromadzeń w celach pokojowych;

Prawa szczególne:

Prawo do:

- ochrony w przypadku upośledzenia, niepełnosprawności;
- w przypadku pozbawienia środowiska rodzinnego przewidziane jest, zabezpieczenie środowiska zastępczego, w tym umożliwienie adopcji;
- prawa uchodźców, mniejszości etnicznych do zachowania własnej kultury, religii i języka;
- szczególnego traktowania nieletnich, którzy popadli w konflikt z prawem (prawo do obrony, zakaz stosowania kary śmierci i dożywotniego więzienia)

KARTA PRAW DZIECKA

Mam prawo nie tylko do egzystencji, ale do życia.

Mam prawo do własnej osobowości Nie jestem niczyją własnością.

Mam prawo być równym każdej innej istocie ludzkiej bez względu na wiek.

Mam prawo oczekiwać szacunku.

Mam prawo być samym sobą posiadać własną tożsamość.

Mam prawo wyrażać swoje myśli i uczucia, a także być wysłuchanym.

Mam prawo pytać „dlaczego” i otrzymywać odpowiedź.

Mam prawo być wychowywanym bez krzyku, lekceważenia czy poniżania.

Mam prawo dorastać w swoim własnym tempie i oczekiwać akceptacji dla tego tempa.

Mam prawo nie doznawać bólu fizycznego ze strony zagniewanych ludzi.

Mam prawo być kochanym takim, jakim jestem.

Mam prawo pod rozważnym kierunkiem, do myślenia we własnym imieniu do podejmowania decyzji.

Mam prawo do odpowiedzialności za siebie.

Mam prawo do odczuwania radości, szczęścia, smutku opuszczenia, złości bólu.

Mam prawo do wygrywania.

Mam prawo troszczyć się i być przedmiotem troski wychowywać i być wychowywanym, dawać i otrzymywać.

Mam prawo kształtować swoje własne przekonania, wierzenia i normy.

Mam prawo do wolności.

PAMIĘTAJ !

- **Każde dziecko, które jest krzywdzone psychicznie lub fizycznie, ma prawo szukać pomocy i obrony.**
- **Każdy dorosły powinien szukać pomocy dla dziecka, o którym wie lub podejrzewa, że jest krzywdzone**

WYKAZ INSTYTUCJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ POMOCĄ DZIECIOM

1. Caritas Polska
01-015 Warszawa, Skwer Kard. Wyszyńskiego 6 tel. 530 48 04
lub Oddziału Caritasu działające przy Parafiach
2. Ośrodek Socjoterapii „Szansa”
ul. Korotyńskiego 13 02 - 121 Warszawa
tel./fax 824-37-02
e-mail: szansa @_free.ngo.pl
3. Centrum Praw Kobiet
Warszawa ul. Wilcza 60m. 19
tel. 652 01 17, 622 25 17
4. Fundacja „Dzieci Niczyje”
Warszawa, ul. Walecznych 59
tel. 6160268,61603 14
5. Komitet Ochrony Praw Dziecka
00 259 Warszawa, ul. Bolesław 2
tel./fax 831 24 29
e-mail: kopd@kopd.supermedia.pl, www.kopd.supermedia.pl
6. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
01-382 Warszawa, ni. Szczotkarska 48a
tel/fax. 666 05 59, tel. bezpłatny O 800 1200 02
e-mail: [n1@box43 .Rnet.pl](mailto:n1@box43.Rnet.pl)
7. Ośrodki Pomocy Społecznej (właściwe ze względu na miejsce zameldowania osoby ubiegającej się o pomoc)
8. Policja 997 lub właściwa Komenda Rejonowa Policji

9. Poradnie Pedagogiczno — Psychologiczne

10. Poradnie Wychowawczo - Zawodowe

11. Prokuratura Rejonowa

12. Rodzinne Ośrodki Diagnostyczno — Konsultacyjne, RODK

13. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

00-056 Warszawa, ul. Kredytowa 1a

tel. 627 58 21, 626 27 15

14. Sąd Cywilny Wydział Rodzinny i Nieletnich

W przypadkach wymagających natychmiastowego działania nie obowiązuje właściwość miejscowa Policji, Prokuratury i Sądu. W Sądach obowiązują codzienne dyżury Sędziów. Instytucje umieszczone pod numerami 1, 7, 13 oferują głównie pomoc rzeczową.

Kontakt z Rzecznikiem Praw Dziecka odbywa się za pośrednictwem Biura Rzecznika Praw Dziecka. Każdy może kierować swoje uwagi wprost do Rzecznika osobiście lub za pomocą poczty elektronicznej, telefonicznie lub wysyłając list. Rzecznik gwarantuje zachowanie poufności informacji.

adres:

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

ul. Śniadeckich 10

00-656 Warszawa

Biuro przyjmuje codziennie w godz. 8.15-16.15 w czwartek 10.00-18.00

Telefon informacyjno-interwencyjny

(22) 696 55 50

czynny codziennie w godz. 8.15-20.00

fax: (22) 629 60 79 (całodobowo)

Adres poczty elektronicznej:

rzecznik@brpd.gov.pl

Działalność nauczyciela w promowaniu Praw Dziecka w przedszkolu obejmuje następujące oddziaływania:

- stwarzanie przyjaznej i życzliwej atmosfery (bardzo ważne wykorzystywanie codziennych sytuacji wychowawczych)
- szukanie nowych form i metod pracy;
- doskonalenie swojego warsztatu pracy poprzez udział w kursach oraz samokształcenie;
- współpraca z organizacjami działającymi na rzecz ochrony praw dziecka;
- włączenie rodziców do współpracy poprzez ukazanie im jakie prawa mają ich dzieci, jak ich przestrzegać i gdzie zwrócić się o pomoc;

PROWADZĄC ZABAWY I ZAJĘCIA O TEMATYCE PRAW DZIECKA W PRZEDSZKOLU REALIZUJEMY NASTĘPUJĄCE CELE:

- rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez uświadomienie, że każdy z nich coś potrafi
- rozwijanie odpowiedzialności za grupę
- zwrócenie uwagi na pozytywne spostrzeganie innych
- dostrzeganie i akceptowanie różnic między ludźmi
- nabywanie umiejętności pozytywnego określania siebie
- rozbudzanie wrażliwości na obecność innych
- budzenia poczucia bezpieczeństwa i zaufania
- kształtowanie nawyku mówienia przyjaznych słów do innych
- zwrócenie uwagi na pozytywne wyrażanie się o sobie i o innych
- zwrócenie uwagi na podobieństwa między ludźmi, rozwijanie skupiania uwagi na czynnościach drugiej osoby
- rozwijanie zachowań prospołecznych
- kształtowanie umiejętności wchodzenia w role, które pomogą poczuć się ważnym i potrzebnym
- rozwijanie umiejętności wyrażania uczuć, przeżywania radości z rozwiązywania problemów
- ukazanie przykrych stanów i przeżyć bohaterów
- próby nazywania uczuć i wczuwania się w stan innych osób
- zachęta do wyrażania własnych negatywnych uczuć skrywanych w sercu
- budowanie obrazu samego siebie
- promowanie prawa do...

- ukazanie dzieciom, że mają prawo do...
- uświadomienie dzieciom ich prawa do...
- próba oceny sytuacji niepowodzenia i szukanie możliwości wyjścia z sytuacji
- uwrażliwienie na szanowanie własności cudzej i swojej
- budzenie szacunku do tajemnicy drugiej osoby

Opracowanie:

mgr Izabela Milewska

mgr Eliza Margiel